

La Nació

Setmanari adherit a la "Unió Catalanista"

Redacció i Administració : CANUDA, 14, Pral.

La manifestació de les aspiracions obreres

Els conflictes socials que en la nostra ciutat hi ha plantejats, sembla, quan escrivim les presents ratlles, que no hi ha interès, per part de qui pot resoldre'ls, en solucionar-los. Durant els primers moments d'haver-se manifestat aquells, la burgesia semblava que tingués un cert interès en parlar-ne, ja que no en cercar l'arranjament, i era ben sovint que feien i repetien les seves manifestacions de cara al gros públic, per tal que aquest es pronunciés en un sentit favorable a les raons, a les argumentacions que la burgesia donava per a justificar la impossibilitat en que es troba de poder atendre les demandes que l'estament obrer reclama.

Fetes aquelles manifestacions burgeses que consistien en demostrar l'enormíssim encariment que han sofert les primeres materies industrials i deduint-ne, d'això, la impossibilitat d'atendre les demandes dels vaguistes, ha semblat que els elements que componen la burgesia, ja havien complert la llur missió i, per tant, ja s'havien tret de damunt seu la responsabilitat que els pugués correspondre davant la magnitud i la importància que puguin adquirir els conflictes fins avui plantejats i estacionats. Si els elements que s'anomenen directores de la societat creuen que el mètode de passivitat és bo per a la resolució dels problemes obrers que tan sovint se manifesten, que vagin amb compte a no equivocar-se. Per cansament, per fam, potser venceran als obrers cada vegada que una vaga es plantegi; però per raó, per dignitat, davant la consciència dels homes, perdrán sempre els burgesos.

L'obrer, al llançar-se a la vaga, porta a cap una heroicitat que sols perquè posseeix sentiments humans pot dur-la a terme. Pel contrari, el burgès que, sistemàticament, se nega a fer efectives les millores que se li reclamen, comet una acció reprovable, un acte antisocial que no ha de veure's justificat, lògicament, per cap motiu ni raó.

No és humà, en aquests temps nostres en que tot es perfecciona, que per al treball dels homes regeixin, amb lleugeres variants, les mateixes lleis i idèntics costums que en l'antigor regien. L'obrer, és cert que ha adquirit en els nostres temps més consciència, i ha arribat a representar una força social ferma i robusta, però no ha arribat encara a abolir l'actual sistema de salari, que sempre ha d'ésser raquític, i per tant, ha d'engendrar malestars socials incomptables.

L'esforç humà es cotitza, encare, perquè la humanitat no ha entrevist, per no posseir una consciència prou refinada, el moment d'anul·lar una sèrie immensa d'il·legítims i atàvics drets que lliguen tota l'energia social dels homes als interessos i conveniències d'uns altres homes que a l'actuar a la societat hi realitzen, només, acció de casta, i, per tant, tasca extra-social i antihumana.

Els conflictes socials aniran manifestant-se sempre en la vida dels pobles, en tant els procediments de regir a la societat no s'humanitzen i amoroseixin. És inútil, per exemple, que aquí, a la nostra ciutat, vulgui atribuir-se l'origen d'aquests esclats socials a una suposada agitació que, burgesos i autoritats, tan amatents són a cercar. A Barcelona, localitzant el cas, l'obrer no pot viure ni pot atendre—mases vegades s'ha dit—les necessitats més inel·ludibles i apremiants que en la seva vida sorgeixen. Què té de fer, doncs, l'obrer que contempla com, treballant, la vida d'ell i dels seus esdevé cada dia més misèria, més cruel?

No cal cercar-la, no, en una pretesa agitació social la causa del sobreiximent a la vida ciutadana de les engunies dels estaments humils, perquè és natural conseqüència de l'anòmala organització social que els homes d'aquí i d'arreu on han de produir i treballar pels altres, pateixen. Mentre els satisfets de la vida, per atendre a les mes frívols superfluitats, sacrificuin el relatiu benestar que podrien gaudir les vides humils si veiessin més ben ateses les llurs necessitats, serà tasca planera l'inventar-se, a tothora, l'existència d'uns suposats agitadors qual finalitat no és altra—si escoltem als esperits aburgesats i conservadors—que trasbalsar la placidesa d'una vida calmosa i tranquil·la que es creuen amb dret a viure-la eternament... No, no! Malgrat les teories conservadores ne pateixen; malgrat l'organització burgesa d'ara se'n ressentí, la manifestació de les aspiracions obreres deu fer-se perquè hi ha, dissortadament, masses moltius, que la justifiquen.

Se farà aquesta manifestació i anirà successivament repetint-se fins i tant que les justícies i modernes concepcions socials no arribin a assolir plena i virtual eficàcia en els procediments de regir la societat i s'hagi abolit totalment la injusta supremacia que en l'organització general del món els estaments poderosos hi exerceixen.

Lletra desclosa

A En R. Plá i Armengol

Al llegir a LA NACIÓ els comentaris que hi heu publicat arran de l'actitut que ens hem vist obligats a adoptar, separant-nos del Centre Nacionalista Català, ens heu proporcionat una bella satisfacció, no pel que hi pugui haver d'afalac personal en els elogis que ens adreceu, sinó perquè els temps que vivim semblen més apropiats a fer el buit a tota actuació lleial i digna que no a ço que vós espontàniament—i per això ho tenim en més estima—féu des de les columnes d'aqueix catalaníssim periòdic, posant-vos de nostra part, servint a la justícia.

Amb llegir la senzilla relació que de l'ocorregut feia el nostre portaveu *La Falç* n'heu tingut prou per a commoure'us i fer-vos càrrec del nostre cas i això ens fa esperar que no és pas tan difícil la intel·ligència total dels bons patriotes que escampats arreu de nostra terra treballen per la seva llibertat sense pretenir altre premi que el de fruir el goig íntim de contribuir a la realització d'un ideal pur i noble.

I això tingueu-ho en compte els que viviu a Barcelona. Per tot Catalunya hi ha catalanistes d'aqueixa mena; ço que succeeix és que es troben en quantitat proporcional a la densitat de població de la vila o ciutat en que habiten. Són tan minoria que cal buscar-los detingudament per a trobar-los, i com generalment no cerqueu lluitants ni exhibicions, cal anar amb compte perquè no us passin desapercebuts. Aquí a Barcelona també sereu pocs, però tingueu present que són el nucli més nombrós perquè us correspon, i vosaltres podeu fer molt per encarrilar i sostenir aquestes petites forces escampades per tot arreu. He dit petites forces pensant en el nombre més calculant l'energia en podríem dir grans, sí, grans, i sinó busqueu a qualsevol lloc on els nostres ideals hi tinguin forts baluards, aneu garbellant, i a fi de comptes hi trobareu un, dos o més, pocs més homes que han bastit aquell casal o han realitzat aquella obra. Amb aqueixos homes, es diguin el nom

que vulguin, ben prompte us entendreu perquè són vers catalanistes.

Permeteu-me, doncs, distingit company, al recullir, agrair i correspondre als vostres comentaris, que ho faci pensant en aqueixa massa anònima de catalans que treballen sense aspirar ni tant sols a veure el seu nom estampat en lletres de motlle.

Hi ha en tots ells veritable esperit de sacrifici, senten ansies de perfecció, més la realitat de la vida els ocasiona forts desenganys. Si són dèbils acaben retirant-se al si de la família, creient que la col·lectivitat no té remei. Si són prou forts, segueixen lluitant, esperançats de que la llavor del seu exemple un dia o altre fructificarà. A vegades l'estimació, l'afecte que han posat a l'entitat o agrupació que al seu esforç nasqué i anà pujant els fa ésser transients i de transició a transició va esborrant-se poc a poc d'aquella col·lectivitat la visió de la finalitat primitiva que la creà, realitzant, fins i tot, tasca contrària.

Per això, que nosaltres hem après de l'experiència, al llegir vostre article titulat «Els Procediments» no podem per menys que mostrar-vos la nostra més absoluta conformitat a l'aconsejar als bons catalanistes que siguin intransigents, i avui podem avalar els vostres arguments mostrant un cas pràctic de on conduïx l'esser-ne.

Al marxar del Centre que nosaltres havíem fundat, no ens ha quedat altre remordiment a la consciència que el d'haver transigit masses vegades en qüestions de procediment, i cada dia estem més satisfets d'haver adoptat, ara últimament, l'actitut decidida d'anar-nos-en d'aquella casa.

Ara mateix hem tingut de contemplar un espectacle que per si sol diu prou clar que nosaltres no hi cabíem.

A rostoll de les eleccions municipals, i a pesar d'haver-les fet junts els Centres Nacionalista i Radical, en les que sols surti guanyador un regidor de cada partit, essent també republicà el que surtí de la candidatura Nacionalista, hi ha un fort disgust entre'ls socis del Centre a que pertanyerem perquè no han lograt obtenir l'alcaldia de R. O.

Donem per descartat que el Diputat pel districte no sols és de l'oposició per ésser nacionalista sinó per ésser també republicà i que el candidat a l'alcaldia sigui un republicà de tota la vida i nacionalista de pocs anys ençà. Això no ha estat cap obstacle perquè s'apuessin els medis amb el fi d'obtenir la vara i d'això amb la política a què ens tenen acostumats els directors, passa per ridícul l'home que se'n estranya.

El que sorprèn i ço que com a catalanistes hem de deplorar, és el disgust de la massa que se n'ha emportat un desengany al no poder-ho aconseguir.

Per això, ben comptat i debatut, també ens acusa a nosaltres un xic la consciència, puix si mentre vàrem pertànyer a aquella entitat no haguéssim sigut transigent, o al formular nostres repars ho haguéssim fet amb més braó, tal vegada aquella casa no seria tan gran, però la seva gent, pensaria d'altre mode.

Perdoneu l'extensió que involuntàriament ha pres aquesta carta, i queda de vostè devotíssim, F. XAVIER I RUBIES.

Balaguer, Gener 1916.

Cròniques curtes

De la vaga

Els nostres obrers, empesos per l'encariment extraordinari dels queviures, empesos per la fam que amenaça a tots ells i que ja rocega a més d'un, han acudit a la vaga per a demanar un augment de jornal que els permeti menjar.

La vaga és lícita; el dret a la vaga està regonegut per l'Estat, i, a pesar d'això, a la declaració de vaga hi següen una serie d'empresonaments d'obers. És el que passa sempre; és aquesta cosa, irritant i monstruosa, de que, per part dels governants, se posin trabes a l'exercici pacífic d'un dret quan aquest dret perjudica poc o molt els privilegis de les classes conservadores, a la gent de diner.

L'altre costat de la medalla. Acaparadors sense estranyes, a la vista del Govern, agavellen la major part de les subsistències: exporten les que poden i fan pujar les que queden a preus exorbitants. A la vaga, es parla de pendre providències, i tot seguit surten veus oferint als governants aquelles mateixes subsistències, que a la plaça tant han pujat, als preus que tenien abans de la guerra. La cosa queda prou clara, veritat? Doncs d'aquests senyors que tenien aquests aliments que poden donar-los als preus d'abans de la guerra i deixaven afamar al poble, no sabem que se n'hagi empresonat cap.

Els diaris burgesos han parlat aquests dies de l'emigració d'obers, i, hipòcritament, han apel·lat a llur patriotisme perquè es quedin aquí.

De manera, que els nostres industrials poden, tranquil·lament, substituir l'obrer català, acostumat a viure amb relatiu benestar i que, per tant, necessita un jornal regular, pel primer immigrant que no ha tastat la carn i treballa per un ral menys; els amos han pogut descaracteritzar marcadíssimament les nostres barriades obreres fent fugir d'elles l'obrer autòcton a copia de fer-li desagradable la vida baixant i baixant els jornals; i avui que els treballadors veuen un augment de jornal en altres terres, avui que el treball ofert en més bones condicions en altres llocs pot fer perillar la mà d'obra d'aquí, avui aquests obrers han de tenir el patriotisme de quedar-se a engreixar als que tenen tant patriotisme que ho fan tot en castellà, que foragiten el català com a cosa menyspreable, que han deixat en mans estrangeres els grans negocis dels serveis públics, que no han sabut crear una banca catalana, que no han sabut crear un banc ca-

talà d'exportació, que no han sabut crear una marina mercant nostra, i, sobre tot, que no han tingut mai el patriotisme de salvar el nostre obrer, d'interessar-lo en la nostra economia, d'associar-lo a la nostra riquesa, de fer-lo verament català i patriota.

Ells, els més antipatriotes de tots, parlen als obrers de patriotisme per tal que es quedin a enriquir-los. Ja es curaran, després, de baixar-los el jornal o d'acaparar-los el pa perquè morin de gana a la primera ocasió que es presenti.

Probablement lligat amb això el Ministre de la Governació ha posat una pila de trabes a l'emigració dels obrers. Tornem a la llei de castes; tornem a això, tan revoltant, de que l'obrer, després de sofrir l'esclavatge econòmic, se'l faci, encare, d'una condició política inferior.

Avui, si així em plau, treient el passaport corresponent, puc anar a fer una passejada a París; un obrer, perquè és obrer, si li convé, anar a París, a més del passaport que a mi m'exigeixen, ha de presentar una pila de documents, els quals podrà, o no, proporcionar-se, i, en tot cas, li impossibilitaran un viatge ràpid, mal que se li mori el seu pare. Avui, un amo pot anar a París a fer una visita a l'amiga, i un obrer no pot anar-hi sense un contracte de treball d'una casa d'allà que li asseguri la tornada, encare que se li mori sa mare.

Després d'explotar-lo, d'engreixar-se amb el producte de l'esforç seu, se'l tracta, no com a un home, sinó com a cosa, com a mercaderia; i diuen que vivim en un règim de llibertat... Això fa enrogir les galtes de vergonya.

Per aquesta vegada, els nostres obrers han tingut el seny de no anar a la vaga general. Ja és hora de que ho facin així.

La vaga general és una cosa que ha fracassat a tot arreu, i de la qual no en parlen, ja, més que els obrers desorganitzats, els que no saben on van, o no saben per on han d'anar.

Totes les vagues generals se perden, i, el que és més dolorós, se perden després de deixar-hi, inútilment, la vida, o la llibertat, uns quants obrers de bona fe. La vaga general no és una arma de reivindicacions econòmiques: és una arma política, i, solament, quan hi hagi al darrera un objectiu polític a lograr, i aquest convingui als obrers, s'hi ha d'anar. I aleshores pot guanyar-se.

Les vagues econòmiques s'han de fer per a guanyar-les, i, per a guanyar-les, cal que siguin parcials. Ara, sembla que ho han entès així; però, cal persistir per aquest camí. L'organització burgesa és massa potent per a capgirar-la amb una vaga general localitzada; s'ha d'anar destruint i modificant aprofitant els seus punts febles, guanyant avui una cosa i demà una altra; però, guanyant sempre. Estudiar les ocasions i organitzar-se per a aprofitar-les. Els burgesos són egoistes i deixen fàcilment que s'ensorri a un company seu; però, reaccionen fortament quan se'ls amenaça a tots. Cal destruir-los per parts. Per això, les vagues generals fracassen, i es guanyen les parcials ben estudiades.

RAMÓN D'ALENTORN

S. CARBONELL I PUIG

COMISSIONS : : REPRESENTACIONS

: : ADMINISTRACIÓ DE FINQUES : :

CABLE : SUBUR APARTAT DE CORREUS : 226

: : : SANTIAGO DE CUBA : : :

Catalanisme i Sport

HEM arribat tan avall en el retrocés de la nostra renaixença patriòtica, que sovint constatem, en tots els ordres de la vida col·lectiva catalana les senyals indelebles d'una influència exòtica i d'un abandó, per part dels catalans — àdhuc dels que es diuen catalanistes —, cada dia més marcat, envers el nostre gloriós idioma.

No sabem si això serà degut a la política conservadora lliguista, o bé a l'absència de l'ideal nacional en la quasi totalitat de la nostra joventut. Però el fet és que cada dia es fan més en castellà totes les coses, i, en canvi, la nostra llengua s'oblida ignominiosament, per no dir que es menyspreua pels que més deuen honorar-la i dignificar-la.

Una de les manifestacions ciutadanes a la qual — per raó de les meves aficions — m'he dedicat més, fóra i dins de la Premsa, és el sport en els seus múltiples aspectes.

I val a dir-ho! En el sport son comptats, comptadíssims, els qui es recorden de Catalunya, els qui tenen la convicció de catalans.

Entre les manifestacions del sport, n'hi ha tres — per no citar-ne d'altres — que tenen més conseqüències i més adeptes que les altres, encara que sigui de públic: el *foot-ball*, la nàutica i el *lawn-tennis*.

Doncs bé. Hi hagué un temps — no sabem si enyorar-lo — en què la primera i la darrera tingueren el seus millors Clubs organitzats en català, amb nom i reglaments i rebuts redactats en nostre idioma, i quals components sentien una satisfacció de nomenar-se fills de la terra gloriosa que els havia vist néixer. No parlem de la nàutica perquè aleshores encara no's conresava com ara. Però qui no recorda en els inicis del sport barceloní aquella pruitja per fer usar el català a tot arreu com a ressò del seu predominí en la vida ciutadana?

Avui, fa pena dir-ho! De *foot-ball* no queda cap Club a Barcelona, de 1.ª categoria, organitzat en català. I ço que és més dolorós, és que fins els títols indiquen la seva deriva espanyolista. Qui no ha sentit a parlar de l'*Español* i de l'*España* en llurs esforços per a guanyar — com el guanyaren — al *Barcelona*? Qui no coneix la deriva de parlar en castellà dels nostres *footballmen* i del mateix públic que, emocionat, presència els grans partits, al dirigir-se als jugadors?

Solament dos Clubs de *foot-ball* de primera categoria creiem que estiguin constituïts en català: el *Centre de Sports*, de Sabadell, i l'*Avenç*, de Sant Andreu. Cap d'ells del ronyó de la nostra Barcelona. No és això una vergonya?

Però encara ho és més, si ens fixem en els directors dels Clubs i dels Comitès o influents en uns i altres. Hi trobarem més d'una i dues personalitats catalanistes (?), més d'un i de dos xicots *nacionalistes*, més de tres i de quatre catalans de soca i arrel que no creuen que l'idioma nostre s'hagi de ficar pels camps de sport.

Si d'això passem a la nàutica, ens succeirà el mateix. Hi ha tres Clubs: dos de rics, potents, que són castellans, i un de pobre i modest: el del Centre de Dependents, que és català, i en català fa tot el que organitza.

Igualment, si passem al tennis... Val més que no hi passem! Tres o quatre Clubs importants hi ha a Barcelona. Tots constituïts i organitzats en castellà. Fins a tal extrem, que els mateixos socis, per allò de que fa més distingit, parlen solament l'idioma castellà. I un es creu transportat a qualsevol Club d'aquests provincianes amb opció a fotografia en les revistes gràfiques madrilenyes.

I no parlem de la Premsa deportiva, castellana tota de cap a peus.

No fa pena tot això? No fa caure l'ànima a troços aquest menyspreu de la llengua catalana?

Jo, que al sport he dedicat les hores més agradables de la meua joventut, que sento i crec la cultura física un complement indispensable de la vida social, me sorprèn i m'indigna el veure aquest oblit de la nostra dignitat patriòtica, aquest vergonyós esclavatge a ço que ve de fóra i aquesta aversió a ço de Catalunya.

I penso que tal vegada haurem arribat massa avall en la nostra depressió patriòtica...

J. BERTRÁN I BALLET

GUAITA

JOU en vigílies de les darreres eleccions municipals, que els agrupaments polítics que no s'han donat vergonya encare de presentar-se com representants del sentiment català, proclamaren a tota veu, com propia acció a realitzar, la integritat ideològica de Catalunya. Els parlaments, vibrants, eloqüents, eren subratllats per l'unànim assentiment del públic, i en la lluita hi aportaren, molts, la seva sentimentalitat irreductiblement catalanesca, apoiant a uns o altres, dreta o esquerra.

Com de fa anys, poc havia de durar el temperament d'estrindència; com de fa anys, vindria la virada en rodó dels que de la política no en fan un mitjà per a fer triomfar l'ideal sinó que la política és la seva finalitat única, i en ella i per ella, fan tota llei d'iniquitats, fent befa o posant preu, si és precis, per a triomfar, a la pròpia idealitat.

Era en plena sessió de l'Ajuntament de la ciutat comtal, la setmana passada; es discutia si havia d'aprovar-se o no el nomenament d'una Comissió de Cultura, i en Giner de los Rios, com si anés a denunciar un nou discurs d'en Puig i Esteve, perquè la proposta d'aquella creació era dels regidors regionalistes, sense protesta dels regidors que es diuen nacionalistes republicans — els seus aliats — va dir que no ho votaria perquè ho considerava perjudicial per a la integritat de la pàtria.

És de creure que plens de joia per la situació violenta, desairada, que quedaven els nacionalistes republicans, els regionalistes, feien com qui no s'adonaven de les manifestacions centralistes d'en Giner de los Rios; quan a un aliàt dels regionalistes, nat a Catalunya — segons sembla — liberal — monàrquic, se li acudí parlar, en ple Consistori Municipal, de la ègida espanyola.

Un i altre orador — no podem escatir als que callaren — han demostrat pla bé el grau de cultura que han après. Si les seves manifestacions no tinguessin el fons anticatalà que proven, serien veritables tonteries. Ara, en la forma que han estat mostrades, proven absència absoluta de sentit comú en què les ha dites, i manca de catalana civilitat en què els tolera com defensors o emparadors del nacionalisme o del regionalisme...

Aquells discursos de plataforma electoral s'han esvaït, car els regidors, tots, precisen la pau per a inventar llocs on col·locar els amics. Quan s'apropin unes noves eleccions, repen-dràn de bell nou el lèxic patriòtic per a arreconar-lo l'endemà...

És així com tota aquesta gent fa patria!...

F.

Pels homes que lluiten per la llibertat del món

AGRAITS podem estar a la manera com ha respost a la crida la gent catalana, per a venir en auxili dels homes de la nostra raça que lluiten contra l'absolutisme i la unificació forçosa de les races i dels homes, com si fossim números, per a fer quantitats més llargues.

La raça que en un temps anorreà Ampúries, Castell-Rosselló, Tarragona i tota la terra nostra, és la mateixa que passeja ara la flama i els flagells que donen la mort i el timent, per Bèlgica, pel nord de França, per Serbia, i que, si ocasió li donessin, ho passejaria per tot el món, solament per sobreexistir l'ergull de la seva omnipotència.

Els milers de catalans que lluiten i els que ja han mort ho fan i ho han fet pel goig suprem de que no siguem el dia de demà un dels pobles als quals res se'ls deuria perquè res han exposat.

Nosaltres ja sabem que l'Estat francès, en altre temps, ha fet mal, i doble mal, a Catalunya; l'esperit que ara té Alemanya d'absorbir pobles també el tingué ella i ajudà a Espanya a dominar-nos i ella atia al duc de Berwick, el bord renegat, a omplir de dol a Barcelona.

Emperò no és solament a França a qui ajudem ara; és a Catalunya, qui, amb en Jofre i el Rosselló i la Provença i el Llenguadoc, s'hi troba també lluitant; és per la lliberació de Bèlgica, de Serbia, de Polònia, de Finlàndia, de tots els pobles esclavitzats, que, guanyant els aliats, seran lliures. D'ocasió com la present mai més, potser, ne veurán d'altra.

Catalunya, quan era mestressa del seu poder, deslliurà Sicília; salvà per dos segles a Constantinoble de caure a les mans dels turcs; salvà a València, a les Mallorques, a Murcia; salvà a les terres cristianes a Lepant en aigües gregues; i tot això, i més, sense esperar-ne res, per amor a la llibertat dels pobles; i ara veiem, a pesar dels temps i de les vergonyes passades, com encara hi ha homes que, per un sentiment inextingible de la raça, obren com a vells catalans.

A la llista dels padrins i padrines i apadrinats hem d'afegir, aquesta setmana, els noms següents: Joan Bertrand, apadrinat per Josep Pujadas; Carles Poagny (való), per A. Segura; Achille Quilleman (való), per Nuria Solé; Josep Rierola, per Joana Flaquer; Esperit Roig, per M. Ribé; Julien Roca, per Antoni Solé; Jascinte Ribes, per Esther Nicolau; J. Reigols, per Euda Solé; Josep Rector, per Nuria Solé; Josep Rodríguez, per Carme Carbó; Joan Ribot, per J. Paré; Rafel Ripoll, per Pau Carbó; Ferran Riera, per Rosa Torres; Aleix Solà, per J. Closa; Joan Sicart, per Maria Guardiola; Henry Sallot, per Maria Segura; Joan Souques, pel nen Joan Rolduà; Lluís Soldevila, per Pere Sorribes; Joaquim Torrus, per Esther Nicolau; Fidel Vila, per Mercè Lázaro.

A més, en Pompeu Gener ens ha donat, per a enviar-los, diferents exemplars de les obres seves, i en Guimerà n'ha promès d'altres, que faràn l'alegria dels que són enllà, tan lluny de la pàtria... Segurament, altres literats, i, qui sab, si algún fabricant i algún industrial dels que guanyen tants diners enviant productes allí, sentirán el desig d'enviar alguna cosa...

Biblioteca de Comunicació i Hemeroteca General

MERCERIA = ALBERT BONET = CLARIS. 15
Adornaments per a vestits de senyora
GRANS NOVITATS = PREUS REDUÏTS

Per abatre l'imperialisme

Els voluntaris catalans a França

ELS primers que atacaren a l'enemic foren els homes de la 2.ª Companyia del Batalló B. del 1.er Regiment, i en veritat que lluitaren com uns braus, sense defallir ni recular; avançaven disparant a voluntat; i, no solament prengueren el lloc avançat alemany i dugues metralladores, sinó que aguantaren fins que s'organitzà de nou l'enemic i, al contra-atacar, el disgregaren altra volta; en dugues hores dispararen quinze milers de trets; hi havé necessitat d'obrir les caixes de reserves. Per a començar, només foren morts un rus i un jueu rus també; a aquest, un obús li partí el fusell que duia a les mans, i unes astelles se li clavaren als ulls. Al donar l'assalt, tenien ordre de no aturar-se, ni entretenir-se, encara que caigués algú; dels morts i ferits, se'n cuiden, després, els *brancardiers*. Davant marxaven els que devien atacar, a la baioneta, a l'artilleria, i, a més, duïen granades de mà; després, seguien les companyies de reserva, les quals eren precedides dels netejadors de trinxeres. Mentre aquells assalten la primera línia, o els punts avançats, a cops de croça, o a la baioneta, i persegueixen als fugitius i ataquen la segona línia de trinxeres, els de reserva salten a dins i, amb les granades i amb armes blanques curtes —puix les llargues, en aqueixos llocs, no poden servir i fins destorbarien—, fan rendir els *boches* amagats pels passadixos, pels caus i entre les desferres... Porten un sarró ple de granades que exploten al cap de set segons que les han llançat; altres als quinze segons, i n'hi ha que tarden encara més temps a fer explosió; són enginyers veritablement diabòlics, i alguns dels nostres coterranis, previament entrenats, n'eren destrissims llançadors, com en Valentí Sentís i en Josep Barés... Hi hagueren molts ferits; i el primer català que morí fou un brau: caigué el 19 de Desembre; es deia Llosas i era nascut a Barcelona. Per cert que un való de l'extrem septentrional de França, Edmond Gyselinach, que ara és al 243.e Regiment d'Infanteria i aleshores era a la Divisió Marocaine, diu que, essent ell al sector de Reims, prop del fort de la Pompelle, i al sector de l'Harcot i a Marquise, féu coneixença amb els catalans, «i, a plena pluja i a ple hivern, construïen trinxeres; la nit era negra com a gola de llop alemany, i la pluja d'obusos, espessa, omplia de terra, fum i flames la plana i l'espai; i jo he vist el coratge d'aquests homes, que donen la sang i la vida per la lliberació de la França, i, entre tots, s'hi destaquen els catalans i els garibaldins: són molts braus uns i altres». Les primeres trinxeres foren obertes sota el foc de l'enemic; els nostres es veïeren forçats a fer —com diu gràficament en Pujulà i Vallès— vida de *trinxeraire*. Entre rases prou fondes per a amagar-se un home, dret; entre camins de comunicació, coberts o no; entre caus, mines i punts avançats, construïren kilòmetres de camí sota terra; hi havien milers d'homes en una demarcació, i no es veia ni rastre d'ésser vivent per la superfi-

cie, ni fumerola, que, sortint de les rases, podia senyalar un punt vulnerable a l'artilleria enemiga. I cada dia es perfeccionen; ni un moment s'està en vaga; mentre uns vigilen o estan de *corvée*, altres construeixen trinxeres, o arranjen les velles, preparant-les per a l'hivern. Els sub-oficials i els superiors estan allí entre ells, i prenen part en els treballs, i els tracten molt bé, i al cap de poc dies semblaven tots una família. Destacant-se de la línia més avançada de trinxeres, i, a voltes, fins a trenta metres del filat enemic, hi ha els punts d'observació dels guaites, on l'hivern passat els compatricis nostres feren coneixença amb les glaçades més cruels que pot imaginar-se; allí, entre neu endurida, sense abric possible i en una quietut atuidora, el fret aspre se fica als ossos, la pluja futeja el rostre i amara el vestit, i, tremolant de fret, han de guaitar per entre les aspilleres, puix d'això depèn, a voltes, la vida dels demés, que descansen o treballen refiats; quants d'aquests guaites, després d'estar, el temps fixat, amb llot o aigua fangosa, quasi glaçada, fins als genolls, han hagut d'ésser trets del lloc, enrampats, erts; això si, per sort, els enemics no els han vist i els han enviat un obús o algun altre missatger de mort dels que han capít els *boches*. Si escapen d'aquestes penes i perills, a l'hora del canvi de guaites, van, o els porten, al cau-abric, on s'escalfen i entren en reacció d'una o altra manera; moltes vegades, no hi tenen llum, si no és que algun amic recordi que a ciutat en sobra i allí en manca, i sigui prou generós per a enviar-los espelmes o ciris, ço que els proporciona una gran alegria; i si tenen la sort de poder improvisar un braser —l'hivern passat solien fer-los d'una galleda, foradada pels costats, o d'una caçola—, s'hi escalfen i proven d'eixugar-s'hi els vestits... Adins la cova, practicada a molts metres sota terra, tant si les parets transpuen aigua com si estan eixutes, hi dormen deu o dotze, asseguts damunt les motxiles, o ajaçats sobre prestatges que arranjen, enginyosament, amb fustes, per l'estil dels llits dels cambrots dels

navilis. Allí dormen com a sòcs, mentre els vestits fumen o regalimen, esperant que, potser l'endemà, els cridaràn a l'atac, o a la defensa, i així passen els dies, fins que els trelladen i els envien a descansar, algún temps, fora de la línia de foc. Això, passava l'hivern darrer, però; ara, durant tot aquest any, han organitzat les obres i han fet que millorés l'estat dels campaments, aleshores improvisats a corre-cuita; i el Govern francès, agraït als legionaris, els ha atès, proveint-los d'una pila de coses que els feien molta falta i que nosaltres, compatricis seus, no hem procurat de proporcionar-les-hi, a ells, que hauràn escrit amb sang una pàgina gloriosa per a l'història de Catalunya, que serà legítim orgull de la d'ara i de les futures generacions nostres... Aquest ininterromput treball, que ha estat inexcusable, i aquesta comunitat de perills, han fet dels homes nostres i dels oficials seus, no obstant i haver-n'hi de tots els estaments socials; una colla de germans que viuen en la més completa harmonia i que no tenen altre lligam amb el món que llurs famílies, els que la tenen, o els homes, nois i noies de cor generós que recorden que ells lluiten, alhora, per la llibertat en abstracte i per la lliberació de la pàtria pròpia, de la dolça Catalunya... Alguns, els més triats dels volenterosos, puix tots s'hi presenten, anaven de patrulla, ço que si a l'estiu és perillós, no ho és menys a l'hivern, i més ho era l'any passat, any d'aprenentatge; rocegant-se, aplanats, per damunt del fang glaçat i de la neu, que s'entafura entre els vestits i s'agafa a la pell, anaven avançant en direcció als llocs on era l'enemic, poc a poc, provant d'acostar-se al filat, per a obir-lo, i, a voltes, per a emportar-se'n algun company mort en una escamesa fracassada... Un cop, un sub-oficial, per ells molt estimat, quedà prop de la trinxera enemiga; dugues nits seguides anaren les patrulles nostres per rescabalar-lo, i, quan el tocaven només, l'enemic disparava les metralladores damunt d'ells sense interrupció, fins que s'allunyaven, fent-ne caure molts d'ells. Els *boches* havien lligat els peus del sub-oficial mort amb un fil-ferre, a l'altre extrem del qual hi tenien lligada una campaneta que els avisava a l'ésser tocat pels nostres el còs de l'oficial, i la metralladora, ja amb el punt d'obrir pres, era engegada amb fatal precisió... Fins que el més aixirrit de la companyia, el més bromista, un tal Josep Farrés, simpàtic xicot de 23 anys, que feia trencar de riure amb els seus acudits al batalló en pes, i que des de que era soldat havia deixat créixer aquelles patillettes arriçades que tanta gràcia donaven a la seva fisonomia, anà tot decidit a tallar el fil-ferre, i ell i un altre company, fill de Sans, retornaren el còs del volgut sub-oficial mort; això si, amb el fret tan cru que feia i la humitat que hi havia tornaren al cau tots encarcerats, com a caramells... Els capots estaven tan gebrats, que, al doblegar-los, s'esquinçaven...

MIGRANYA

DOLORS NEURALGICS

FEBRES, Etc.

SE CUREN AMB

KALMINE

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia., J. SEGALÀ

Al detall: En totes les farmàcies
CAPSES D'UN CATXET: 35 cènts.

Memoroteca General

ARNAU DE VILANOVA

AL VOL

El Palau de Belles Arts està que fa vergonya. Pols, brutícia, teranyines per tot arreu... Abans d'asseure's, cal espolsar, si hom vol anar curiós. A l'empleat responsable de la netedat dels edificis municipals, l'haurien de desempellar i posar-n'hi un altre. I els regidors, que no hi veuen? S'ha de repetir que és una vergonya.

En la netedat, en l'ordre, en la bona cria dels empleats, en la impressió de ciutadania, de cívica educació, de finor urbana que es nota recurrent els edificis públics, es veu, es coneix la modalitat político-administrativa de les corporacions representatives que les regeixen. I no, precisament, modalitat de categoria revolucionaria o conservadora, no; la modalitat d'ètica privada i pública que caracteritza a la corporació representativa.

No fa gaire temps que, en aquest mateix lloc, s'hi escrigueren queixes del mal cuidat que apareixia el Museu, tot just inaugurat, afrosament polsós i descuidat; avui parlem del vergonyós estat del Palau de Belles Arts; i caldria, també, dir alguna cosa dels altres edificis municipals bruts, incívils, plens de porqueria, servits per empleats que són l'encarnació de la mandra, amb vestits fets una llantia, molts enfundats en bruses greixoses, que per estalviar-se feina ni es corden i pengen de la part de l'esquena, que no es treuen mai, per res, la gorra, espellificada moltes vegades, que caminen amb les cames mig doblegades, el còs com aclofat, i els braços caiguts, fumant sense parar i sense tocar-se el cigarret dels llavis, mal-carats sempre...

Ni per aquests menesters elementals de netedat, educació i dignitat humana i ciutadana serveix el nostre Ajuntament. No servint ni per això, les corporacions oficials no serveixen per a res, i per això, la corporació municipal de Barcelona que no posseeix esquisidesa espiritual perquè no li sia suportable aquest rebaixament de la vida que suposen els defectes que s'han assenyalat, és, naturalment, una organització incapacitada, originàriament, per a realitzar el comès d'administració ciutadana i de polidesa urbana, que correspon a l'organisme municipal representatiu de la nostra ciutat de Barcelona.

**

És insuportable que els vianants dels carrers de Barcelona hagin de sofrir les impertinències de tota llei a que els condemnem els vehicles que circulen per la nostra ciutat. Els vehicles moderns, però, se'n duen la palma en ço de jugar males passades als que van a peu.

Sobre tot molts automòbils i motocicletes, exigeixen que hi intervingui l'administració municipal, uniformant els sons o sorolls d'alarma, amb el propòsit de que el vianant conegui sempre de quina mena de vehicle s'ha de salvar. Cada mena de vehicle hauria d'alarmar per procediment diferent.

Hi hauria d'haver, també, sons o sorolls prohibits. Tots els estridens, violents, bestials, desafinats, aspres, incívils, esgarriadors, esglaiadors, de mal educat, irrespectuosos, de mala cria, tots els que ofenen la dignitat de la ciutadania haurien d'ésser privats. Perquè no cal que hi hagi ordenances que no ho permetin, per a obligar a que als ciutadans es guardin consideració i bons modes. I no és guardar consideració a la ciutat, als veïns de la ciutat, tots posseïdors, per igual, de la sobirania ciutadana, usar d'aquests grollers procediments que quasi tots els adinerats usen per a avisar que ells vénen amb, diguem-ne, caminar perillós, que no poden tolerar sofreixi destorb o retràs. Ara l'han donada; com si fossin

senyors feudals d'altres temps—espiritualment són el mateix, però—en usar aparells d'avis que simulen besties espadardorades, com besties apocalíptiques, que tot d'una us bramen o lladren amb lladrucs esgarriats, o bramulen amb bramuls esfereïdors a ran d'orella, sobtant indecentment al pacífic deambulador que per espant o per rebel·lió, l'exposa a ésser víctima de la bestia bramadora, i no fent-li res si infligeix l'odiós insult del que mancat de la més elemental civilitat és opressor brutal des d'una poderosa màquina, de la bonhomia i correcció del pacífic transeunt.

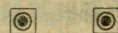
I d'aquestes motocicletes explosives què en direm? No hauria d'ésser consentida la seva circulació per la ciutat. Totes fan massa soroll; n'hi ha algunes, però, que és assumpte d'ordre públic el privar-ho. Fan tal terratrèmol que semblen contínues explosions de bomba. Fora dels mateixos que les monten aquestes bicicletes, tothom s'indigna que es consentin aquests sorolls. És tot Barcelona que en protesta d'aquests tranquils que es mouen de la ciutat perquè són anticitudans.

L'Ajuntament és Ajuntament de la ciutat de Barcelona, i no d'aquests que amoïnen, pertorben i afligeixen a Barcelona.

Això és un dir. Perquè de fet, els sorolls antiurbans, incívils i odiosos pels ciutadans de Barcelona, seguint amoïnant la ciutat.

Els socialistes a'emany que han votat contra els crèdits de guerra ja són vint. El socialisme a'emany es reivindicarà. Els moviments humans segueixen sempre vies que semblen marrades i contradiccions; en el fons, però, s'hi veu sempre també la ratlla dreta que és eix de les complexes fenomenologies accidentals. Cinquanta anys endarrera, semblava que només hi havia socialisme a Alemanya i que no hi havia altre nacionalisme que el polac. D'aqueixos errors, la gent que s'enterra del que passa al món, mo't per damunt, n'ha tret, en totes ocasions, conseqüències falses i s'ha parlat de la desfeta del socialisme i de la tendència de la humanitat a formar grandíssims nuclis d'individus. Ni el socialisme ha fracassat ni l'imperialisme ha triomfat, sinó tot al revés. A pesar, de dret, de no haver-hi internacionalisme, universalisme, de fet, i apar estrany haver-ho de dir, el món és el món; això és, que, de fet, al món hi ha unitat, i que, sabent-la cercar, se la troba, i és ben bé que tot evoluciona harmònicament, i que, si en certs llocs de les societats humanes hi passen de-

terminades fenòmens o'ogfes socials, passen també en altres parts, malgrat sia indegudament, perquè, va a dir-ho, ni a l'hora d'ara, que els homes se troben en seguida relació amb tot el món, coneixen ben bé tot ço que hi ocorre a la vida de la humanitat, i em refereixo, no a catàclismes, sinó als fets, de vegades quasi imperceptibles, que es determinen per l'evolució, per la vida normal de les societats. Per això, és fora de lloc fer afirmacions sense profunditzar gaire, perquè quasi sempre s'erra. A la vida social del món no hi apareix res que no hagi de desplegar-s'hi i atanyi una finalitat concreta. Perquè sí, no passen les coses; i totes les que comencen i posseeixen caràcter propi i no són episodis d'altres fenomenologies ja precisades, arribaran a un terme i donaran empremta a alguna de les modalitats de la vida del món. Per això, repetesc que els que han vaticinat, atenent només als egoïsmes espirituals o materials, han anat massa deprimida, perquè el socialisme i el nacionalisme aniran fent la seva via de transformació social a la humanitat. D'ençà que el món és món, que els porucs del progrés profetitzen una reacció que no ha vingut ni vindrà mai. Circumstancialment, poden ocórrer regressions, més, són tan curtes i definitivament tan absolutament sense transcendència a la vida de la humanitat que ni cal tenir-les en compte. El món, la vida sempre van endavant i mai s'aturen. Quina llàstima fan els que pretenen aturar el món! Pobrets! Estàn malalts de malaltia col·lectiva, que és malaltia incurable. Si bé val a dir que aqueixa malaltia va disminuint cada dia, cada instant. Quan el món n'estarà sà, ens trobarem al cel dels espiritualistes!

Correu de Catalunya

Capçanes

El dia 6 del corrent Janer fou convocat el poble a una reunió magna, la qual tingué lloc al Saló Euterpe. Aquesta reunió era per a oïr, de llavis d'un membre de la Comissió « Pro portada de les aigües », la relació dels treballs fets per ella en profit d'aquesta millora. L'encarregat de trametre les noves al poble fou en Ramon Castellnou i Borràs, qui digué que els treballs de la Comissió han donat per resultat que tot el poble firmés el paper de compromís per tal que la portada de les aigües al poble sigui un fet i que, davant d'això, per a dur a terme els treballs definitius, calia nomenar una Junta amb amplis poders per a fer tot quant fos precis en pro de tal millora. L'assemblea nomenà, doncs, la mateixa comissió que, fins aleshores, havia efectuat els primers treballs, afegint-hi alguns individus per a enfortir-la i poder així assolir resultats encara més profitosos.

El benefici que la portada de les aigües representa plau molt al poble de Capçanes, puix aquest entreveu amb ella realitats d'avenç col·lectiu. Per fi, la vida del nostre poble potser s'haurà somogut i haurà donat el primer pas vers l'allunyament d'aquest ensopiment que ens envolta. Potser començarà, ara, a esfumarse la llegenda que ens acusa a nosaltres d'ésser un poble mort... Fem la nostra afirmació i diguem que Capçanes vol viure i vol fer florir tota mena de prosperitats i grandeses!...

J. DE S. JORDI

Tallers Gràfics

Josep Sabadell & C.^a

Stat. en Cta.

Obres de text — Revistes — Periòdics
Fascicles — Catàlegs — Circulars — Factures — Talonaris — Memoràndums — Esqueles mortuòries — Targetes i tota mena de treballs comercials

Casa especial per a Carnets — Calendaris i Etiquetes en relleu

Mostruaris de totes menes i Llibres ratllats
Relligats de luxe i econòmics

Mallorca, 257 bis-BARCELONA

TELEFON 7210

Comitè de Premsa de l'Unió Catalanista

LA constitució del «Comitè» fou conseqüència de la necessitat d'intensificar l'acció pel mitjà de la premsa posada al servei de l'«Unió Catalanista». Per aconseguir aquesta intensificació s'acordà donar a *Renaixement* el caràcter de revista que té actualment, i emprendre's la publicació d'un altre orgue setmanal — LA NACIÓ — de més directa acció damunt del poble català.

Hi hagué marcadíssim interès en el «Comitè» per treure major rendiment de les energies i voluntats posades al seu servei, en establir un règim de funcionament que intervingués en tots els afers de la seva jurisdicció, esdevenint la formació d'un Concell de Direcció, del qual són membres els Directors de les publicacions, un Delegat de la J. P. de l'U. C., i un Administrador.

Constituit així el «Comitè», amb el qual s'adquirí un organisme mixte d'actuació política i d'administració, es donà gran impuls a l'organització dels elements que tant de Barcelona com de fóra s'havien ofert al «Comitè» des de que saberen la seva creació. Amb l'ajuda d'aquests amics infadigables i de gran voluntat, es pogué estendre ràpidament aquesta organització, regint el mateix criteri d'uniformar tant com fos possible les tasques de propagació ideològica amb les de l'establiment d'una acurada xarxa administrativa, creant-se per aquest objecte els càrrecs de Redactor-Corresponsal.

Una misió altament patriòtica ve realitzant el «Comitè» a l'estendre la seva acció per Catalunya. Al principi es topava per tot amb la desconfiança i el rezel amb que eren acollits els propòsits del «Comitè» per procedir de Barcelona, podent-se sobradament comprovar la desconfiança que al reste de Catalunya es tenia en la política de la capital. Sortosament, el prestigi de la nostra «Unió Catalanista» i la persistència de la difusió dels ideals renovadors que sustenta propagats pel «Comitè de Premsa» per tot Catalunya, han acabat retornant la confiança a tots aquells catalans que, tantes vegades enganyats en la seva fè de patriotes, havien acabat per declarar-se vençuts, i mantenien una actitud d'indiferència davant del moviment reivindicador de Catalunya.

Encara que s'ha fet molt bella tasca, només en mig any, el «Comitè» pensa que tot just ha començat aquesta tasca de retornar a Catalunya als seus catalans, perquè tot o quasi tot hi és per fer a Catalunya, mancada d'una efectiva consciència nacional. Per això el «Comitè» creu que podria complir, pel mitjà dels seus orgues, aquesta gran funció d'expandir profusament per viles i ciutats, riberes i muntanyes la moderna ideologia nacionalista i de democràcia que farà reaccionar les atíu les energies de l'organisme nacional català.

Només en mig any s'ha fet ja molt, i els amics nostres de tot arreu han d'estar satisfets dels resultats obtinguts inicialment mercès a la seva gestió.

A l'Amèrica, on els catalans han constituït una altra Catalunya, hi té l'Unió Catalanista adeptes fervents que han fet fàcil al «Comitè de Premsa» el ràpid increment que la seva organització hi ha prè. Amb la col·laboració d'aquells amics, s'han organitzat dugues Delegacions Extraordinàries, a Santiago de Cuba i a Buenos Aires, que organitzades pel «Comitè» nomenen sub-delegats a tots els llocs on resideixen catalans. També aquesta tasca no està més que començada, però es prossegueix amb tanta voluntat, que són altament esperançadors per a Catalunya els resultats

que s'entreveuen de l'actuació patriòtica dels germans residents a l'Amèrica.

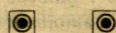
Amb els d'Amèrica i els de Catalunya, incorporats a l'acció renovadora que persegueix i realitza l'«Unió Catalanista», es pot fer molt, es pot fer tot per Catalunya. El «Comitè de Premsa» dedica totes les seves energies a aconseguir aquesta incorporació, i per això estima tan intensament la col·laboració dels adeptes. Només cal que tots plegats caminem endavant, pensant en la Catalunya que volem.

RENAIXEMENT

El número d'avui conté el següent sumari:

Els republicans i l'Ajuntament de la ciutat. — *Esguards*, per Maig. — *A propòsit de l'aprovació del recrutament forçós a Anglaterra*, per R. Pujol i Germà. — *Estètica ciutadana*, per R. — *La vida dels partits polítics*, per M. Rossell i Vilà. — *Moments*, per Joan Arús. — *Els avantatges del centralisme*, per P. Oliver i Domenge. — *Dedicatoria*, per Anfós Sans i Rossell. — *Catalunya i Sèrbia.* — *Llibres*: «*El socialisme i el conflicte europeu*», per A. Fabra Ribas, per F. Rossell. — *Teatres*, per Andreu Maurí. — *Noticiari*.

Aspectes de la lluita Notes del viatge Cartes als Viatjants

II

AMICS: En la meua carta anterior us parlava del desnivell de cultura que entre nosaltres existeix, i avui dec insistir en el mateix per a dir-vos que és necessari fer l'esforç que cal per a anul·lar aquell desnivell cultural. La nostra cultura ens la podem proporcionar amb l'organització que projectem. Tot és qüestió de voluntat. I ens l'hem de proporcionar, encara més, aquella cultura, perquè ja que s'han dirigit censures a les fondes, cafès, etc., és necessari, també, que molts companys nostres esmenin la seva conducta envers aquells. Així, per exemple, que es moderin molts exigents i facin per manera de tenir un xic de mirament amb els objectes propietat de fondes, cafès, etc., que, encara que no siguin propietat particular dels viatjants, són objectes, són coses que per nosaltres han de servir. Tinguem respecte a les coses, si volem fer-nos respectar per les persones.

Si voleu que els ciutadans del demà siguin dignes de la Catalunya que anhelem, coopereu al sosteniment d'escoles catalanes, inscrivint-vos com a socis de la

Associació Protectora de
l'Ensenyança Catalana

Oficines: Canuda, 14, pral.

Són infinites les vegades que tenim raó de queixar-nos, però tindríem sempre doble raó si ens esmenéssim de certs petits defectes que, en general, portem al damunt.

S'ha parlat, des d'aquestes planes, de l'abolició de les *propines*, però jo entenc — és un parer particularment meu — que ara de moment no podem fer res pràctic en aquest sentit perquè serem nosaltres sols que no en donarem, i això, potser, fóra la causa de que ens miressin amb rezel els dependents de fondes i cafès. I si aquesta qüestió la deixéssim per a quan la nostra organització fos un fet? M'explicaré. La *propina* s'ha fet, avui, tan necessària per a qui la dona com per a qui la reb, i, davant d'aquest fet, no valdria més que la nostra organització s'entengués directament amb les organitzacions obreres compostes per dependents i cambrers de cafès i fondes? D'aquesta manera aquells obrers podrien exigir, dels seus patrons, el seu fixe — que fóra més alt que el d'avui — i nosaltres podríem donar-los força, apoi i ajuda.

La nostra organització ha d'ésser ben ferma, i ho ha d'ésser començant per ésser forts individualment. Si ho són, ens respectarà tothom, tots els elements, per poderosos que siguin, que amb nosaltres hagin d'intervenir.

SEBASTIÀ PONT

Un comunicat de la Secció Permanent d'Organització i Treball, del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria.

En el passat número de LA NACIÓ, donàvem compte, lleugerament, d'haver rebut una comunicació de la Secció Permanent d'Organització i Treball, del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, per mitjà de la qual aquesta es disposava a intervenir, d'una manera ben directa, en el debat iniciat pels viatjants del comerç, amics nostres, en aquestes pàgines.

Al publicar, avui, aquell comunicat, entenem que és als nostres amics, inspiradors i iniciadors d'aquesta secció, a qui correspon respondre respecte els punts que són tractats en la comunicació. Per nostra part, creiem perfectament viable i acceptable tot quant s'hi exposa. No obstant, però, són els viatjants del comerç els que han de dir la darrera paraula llur. Així, doncs, esperem que ells parlin. Heu's-aquí la comunicació:

Senyor Director de LA NACIÓ,

Ciutat.

Molt honorable senyor i company: La Secció d'Organització i Treball, del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, entén complir un deure a l'intervenir en l'interessantíssim debat que diversos companys, viatjants de comerç, vénen sostenint des de les columnes d'aquell periòdic, que, amant sempre a tot ço que pot ésser profitós per a Catalunya o per a sos estaments obrers, s'apressà a oferir-les-hi noble i generosament.

Anc que no fos més que per a recollir una amable al·lusió que a aquest Centre dirigí en un de sos primers articles el company Ignasi Gual, iniciador de la interessant campanya a que al·ludim, ens creuríem obligats a demanar a vostè cabuda per a aquestes ratlles, la qual estem segurs que ens serà atorgada.

Per altra part, la intervenció nostra, senyor Director, serà molt breu, però ben franca.

A l'amic Gual i a tots els companys viatjants els diem que no van enganyar-se quan confiaren que en nostra entitat trobarien l'apoiament necessari en la tasca d'organització del seu estament que es proposen emprendre.

Les portes de nostra casa, estimats companys, estan obertes de bat a bat per a vosaltres, i en ella us esperem amb els braços oberts.

Creiem que els vostres nobles propòsits poden tenir, dins la nostra entitat, una ràpida i fàcil consecució, car l'especial organització del nostre centre us donarà els elements adequats a tal objecte, els quals difícilment trobaríeu fora d'ell.

Dins d'aquesta Secció d'Organització i Treball, la qual, per als efectes legals pertinents, té personalitat jurídica pròpia, com a branca autònoma que és del Centre, hi trobareu ja rudimentàriament formada l'organització professional que esteu desitjant crear, i no tindreu necessitat, per tant, més que d'enfortir-la i d'intensificar la seva actuació amb el vostre concurs.

En efecte: dintre d'aquesta Secció, els socis del Centre—els quals hi poden pertànyer tots—s'agrupen, segons la mena de treball de cadascú, en diferents gremis, tots els quals tenen representació pròpia dins la Junta de Govern de la Secció.

Un d'aquests gremis és el dels Viatjants i Corredors, i us podem assegurar que els companys que avui el formen us rebràn amb aquella intensa alegria amb que els lluitadors veuen l'arribada de nous combatents que vénen a engròixir llurs rengleres i lluitar per l'ideal comú.

Per a facilitar-vos més la tasca i, alhora, per tal que tingueu aquella autonomia que us caldrà per a l'eficàcia de l'actuació vostra, l'organització del Centre permetrà que us constituïu en Secció especial, que, en tot ço que no sigui contrari a les idees mares de nostra entitat—idees que són precisament les vostres—, gaudirà, com totes, d'una completa llibertat d'acció, tenint a més intervenció directa i adequada en el govern d'aquesta Secció Permanent i, per això també, indirectament, en el general del Centre.

La vostra Secció Especial, llevat d'aquells lligams, mai feixucs, que la uneixin al Centre, pot constituir ben bé—si la vostra acció de proselitisme té l'eficàcia que tant com vosaltres desitgem—, la poixant organització professional per la constitució de la qual veniu treballant amb enardiment.

Inclòs ens permetem creure que és integrant el Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, arredossant-se sota la seva gloriosa senyera, com podreu millor veure convertides a la realitat les vostres nobles aspiracions. Perquè dins la nostra entitat trobareu ja esplèndidament desplegades dugues de les actuacions que, amb fina percepció de la realitat social, senyaleu a la vostra projectada organització, per tal que aquesta pugui arrelar i donar abundosos fruits: l'acció patriòtica i l'acció mutualista, activitats que el nostre Centre desplega amb la intensitat i l'amplitud que creiem innecessari retreure aquí.

Associant-vos a nostre Centre i inscrivint-vos a la seva Secció Permanent de Socors Mutus, no caldrà que desvieu vostra activitat de la tasca primordial que us heu imposat i que us cal dur a terme, això és, la d'organitzar-vos professionalment per a millorar les condicions del vostre estament. Perquè, integrant el Centre, ja servireu constantment la pàtria, i, formant part de la Secció de Socors Mutus, obtindreu els innombrables avantatges que aquesta us pot proporcionar i que difícilment us podria donar el vostre esforç isolat.

L'acció societatària i l'interès professional vostre quedarien aleshores com a exclusiu camp de la vostra activitat i de les vostres iniciatives, i en ell la vostra tasca pot ésser fecunda per a vosaltres i per a Catalunya.

Aquestes són, estimats companys, les indicacions que amb tota franquesa ens hem permès fer-vos. Ara, per a acabar, no tenim més que repetir, amb el cor als llavis, uns mots ja pronunciats: A casa nostra i vostra us esperem, companys, amb els braços oberts.

Barcelona, 10 Janer 1916.—Per la Secció Permanent d'Organització i Treball, del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, el President, **Peré Palà i Puig**; el Secretari, **Joaquim Estrems**.

Acció Catalanista

El passat diumenge, al Casal Nacionalista Sagrerenc, donà la seva anunciada conferència en D. Martí i Julià, desenrotllant el tema: «El nacionalisme és socialisme».

Començà estudiant l'avenç humà, fins al moment en el qual l'home es dona compte de que devia estudiar-se ell mateix, de la mateixa manera que estudiava tot el que el voltava, tot el que constituïa la vida de la natura, però al principi no comprengué que en aquesta també hi havia la seva, car la seva visió no era prou atinada per a sapiguer-ne el valor que tenia.

Quan la civilització era rudimentària i l'home lluitava amb la natura, no era possible la seva pròpia coneixença, però més endavant a l'arribar a la seva coneixença, adquireix el domini.

Aquest coneixement progressiu que l'home ha anat realitzant, i que li fa conèixer com són totes les coses, anant obrint la seva consciència, adonant-se que encara li mancava la consciència pròpia i amb aquesta una sèrie de relacions socials que ell no s'explicava, aprenent que les societats són organismes vius, i no pas arbitrarietats, i que els homes viuen a la terra, seguint la llei que regeix a tota la naturalesa.

Aquestes lleis que regeixen la vida humana i social radiquen en el si de la naturalesa, ço que ha fet que l'humanitat anés progessant, i el benestar social anés creixent, a pesar de la crisi de destrucció i violència que ha sofert l'humanitat, i és que per damunt de tot la força de perfeccionament que existeix en el si de les societats és suficient per a vèncer totes les oposicions.

L'home ja ha arribat a conèixer aquestes afirmacions, que havien estat determinades per una consciència restringida fins a tal grau que era fruit exit del pensament d'un home però no de la consciència humana. Quan l'humanitat s'ha donat compte de tot això la civilització ha avançat més depresa.

La consciència natural de les col·lectivitats vol dir tota munió de persones que actuen d'una manera determinada cap a un mateix fi; si la col·lectivitat és normal, actua amb perfecta equanimitat, amb llibertat, però fatalment, com un voler de l'humanitat, mai arbitràriament. No es millora mai amb la proporció que voldrien els homes coneixedors de la veritat, i és que el difícil és organitzar aquestes veritats conegudes, oposant-s'hi els maledits drets adquirits, arrapats a totes les vides, sigui la que es vulgui llur posició social, aquesta resistència a canviar la vida a sotrac, que ofereixen els hàbits i condicions de vida.

D'aquest coneixement n'ha vingut la necessitat de voler canviar ço que estava poc o gens organitzat, començant els homes a pensar lleis que permetessin que els homes fossin més bons, més perfectes.

En el segle XIX es determinaren dos punts d'obrir, per resoldre el problema humà: uns que's preocupaven de determinar un avenç continuat sense pensar en l'individu; els altres, pels quals no podia existir l'igualtat, preocupant-se de destruir-se mutuament; amb aquestes dugues societats s'anava a la desaparició de l'individu diferencial.

No obstant tots els seus errors, aquestes dugues modalitats, tenien quelcom de veritat, l'una transformant-se modernament amb el socialisme, i l'altra amb el nacionalisme, essent essencialment contraposades però al modificar-se s'ha vist eren precisos l'una a l'altra.

El socialisme s'ha preocupat de treure el poder que agavellaven uns quants per a repartir-lo a tota la col·lectivitat; vol el socialisme que l'estat, síntesi d'una organització social, no sigui dirigit per un nombre de preferits, sinó per tota la col·lectivitat; el socialisme no pot concebir que l'autoritat sigui reclosa a

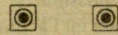
unes mans concretes, i el socialisme no pot permetre ni consentir l'agavellament del sentiment que cadascú porti en llur esperit, puix consent que cadascú tingui el propi, sense que'n tingui cap la col·lectivitat. El socialisme tampoc consent que els elements de força, i que la justícia, no siguin representades per tots els ciutadans a la vegada, i per últim el socialisme no pot consentir que cap de les funcions que pertanyen a l'individu sofreixin cap mena de coacció. Aquesta funció de vida que és el parlar, que serveix per a posar-nos en relació, nosaltres el tenim agavellat, i jo pregunto: que no és un element plenament socialista la reivindicació de la parla? Sí: ho és, perquè és socialista aquell que vol tota l'integritat de la seva vida sense agavellament de cap mena.

Ara, si en lloc de dir socialisme haguessin dit nacionalisme, no és cert que ho haurien trobat just igual?

Socialisme i Nacionalisme són dugues afirmacions, representant una doble personalitat, la personalitat natural, i l'humana dins de la col·lectivitat.

Es un deure de tots nosaltres el treballar pel triomf d'aquests principis, i que quan prevalguin en les societats futures, aquestes regoneixin que aquesta Catalunya que havia viscut fora de la civilització, que havia permanescut allunyada en la vida de l'humanitat, treballava pel perfeccionament de les societats humanes.

Així acabà el Dr. Martí i Julià la seva conferència, que fou molt aplaudida. El nostre amic Durán, president de l'entitat, remercià als presents, i donà l'acte per terminat.—LL.

Els conflictes socials

ELS BARBERS DE SANT ANDREU
SANTA EULÀRIA I LA SAGRERA

Va seguint aquesta vaga talment com si hagués esdevingut una cosa inacabable. Així com dies enrera semblava fora possible realitzar una entrevista entre patrons i obrers, convocada per aquells, ara s'ha allunyat aquella possibilitat, i altra vegada es presenta la lluita amb tal caràcter d'intransigència patronal, que preveiem serà de difícil solució, puix ara els patrons, extingit el plaç que es comprometeren a guardar per a no acceptar ni gestionar cap fórmula d'arranjament amb els obrers, han contret un nou compromís, mitjançant un dipòsit de duguescentes pessetes, que perdrà el patró que entauli negociacions amb els obrers.

Són alguns els patrons que tenen esquirols per al treball de vigílies i dies de festa, així com també n'hi ha alguns que en tenen per als serveis diaris. Per ara, doncs, no s'entreen cap mena de solució. La única que hi cap, vista la intransigència burgesa, és la instal·lació d'establiments col·lectius, però sembla que ha sorgit un entrebanc d'una bastant grossa importància: és aquest la solidarització moral dels burgesos barbers amb els propietaris, ço que fa que aquests darrers no vulguin llogar botigues als obrers per a muntar-hi més establiments col·lectius a semblança dels que ja funcionen.

S'imposa, per part dels obrers, una forta solidaritat, i s'imposa, encare més, que, al revés del que ara succeeix, no hi hagi obrers barbers, sortits de Barcelona i Badalona, que vagin a fer d'esquirols, ajudant, així, a que triomfi la toçuda intransigència dels patrons barbers d'aquestes barriades.

ELS PALETES

El conflicte dels paletes segueix igual que la setmana passada, si bé sembla que, ara, han desaparegut, del tot, les probabilitats que semblava hi haviem de resoldre el conflicte mitjançant un arbitrage, puix els patrons han adoptat una actitud de ferma intransigència, que no ha fet, però, desistir als obrers de l'energia amb que sostenen aquesta lluita.

Ja fa dies que fou detingut, ignorant-se encara la causa, l'obrer d'aquest ofici J. Suñà, i, no obstant haver passat el nombre d'hores reglamentàries després de les quals devia ésser posat en llibertat, segueix, en els moments en que escrivim aquestes ratlles, detingut.

Els obrers d'aquest ram han protestat diferents vegades de les iniquitats de que són víctimes, però tot és en va.

El dimecres publicà la Premsa diària una rèplica que les entitats del ram de paletes han dirigit a la opinió, per a posar les coses en el lloc que correspon, amb motiu d'una nota que també publicà del sub-director de la companyia M. Z. A. Xarxa Catalana, en la qual exposa els motius d'aquesta vaga tergiversant alguns dels mòbils que han impulsat a fer-la efectiva.

ELS MECANICS DE TERRASSA

L'acord de vagar fou total en aquesta localitat. Després d'haver tingut dugues entrevistes els patrons i els obrers, degut a la intransigència d'aquells, continuà la vaga més ferma que mai.

L'ambient, societatari i d'agitació, favoreix als mecànics vaguistes: tots els oficis van demanant millores, i això fa possible, si els burgesos terrassencs es mantenen en l'actitud de fins ara, que el conflicte prengui majors proporcions.

A l'hora present han presentat demandes als paletes i manobres, els constructors de carruatges i els forners; aquests ja han lograt un relatiu augment sense necessitat d'anar a la vaga.

També han celebrat reunions encaminades a la petició de millores als barbers, els obrers en fusta i els de l'art fabril.

Mai com ara havia demostrat en la classe treballadora tanta unanimitat en sentir i plantejar una qüestió. És tan gran l'entusiasme que hi ha entre els obrers, que estan disposats a emigrar abans que seguir com abans de la vaga.

ELS LAMPISTES-LLANTIERS
COURERS I LLAUNERS

És probable que aquesta setmana tingui una solució el conflicte existent entre l'entitat patronal i els obrers d'aquest ram mitjançant una lleugera modificació en les bases presentades.

Excepte les cases constructors de comptadors Chamón i Triana, en la qual hi treballen la major part dels operaris, i Ciervo, on n'hi queden dins encara la meitat, quasi tots peons llauers, i quals indústries no entren ben bé de ple en les bases, la vaga és general, essent uns 1.600 o 1.700 els obrers parats.

Són ja trenta-nou les cases que han firmat les bases, treballant-hi, en conjunt, uns 250 operaris, els quals satisfan una quota extraordinària setmanal de tres pessetes per a ajudar als que encara vaguen.

Hem rebut un Manifest, firmat per la Unió de Constructors Mecànics, L'anters, Llauners, Llauners, Fundidors de Ferre, Fumistes i Similars, en el qual expliquen extensament com l'origen del conflicte és degut, única i exclusivament, a l'encariment de les subsistències i dels lloguers; a més, se queixen de la parcialitat amb que les autoritats porten sempre aquests conflictes; i acaba el Manifest recordant que, per no voler solucionar una qüestió semblant, esdevingué

la Revolució Francesa, que enderrocà tota mena de privilegis.

ELS FUMISTES I SIMILARS

Per ara, tot va seguint el seu curs normal: ja són sis les cases que han firmat, treballant-hi uns 200 obrers, els quals paguen tres pessetes setmanals, mentre duri la vaga.

ELS FUNDIDORS DE FERRE

El passat dimecres, dia 19, se celebrà un miting, al qual pot dir-se que hi acudiren tots els obrers de l'ofici; l'entusiasme fou gran, i, per unanimitat, s'acordà seguir la vaga.

El curs de la mateixa, per ara, transcorre sense incidents lamentables.

ELS CONSTRUCTORS MECANICS

Molt poc a poc i amb certa actitud de menyspreu, els patrons van firmant les bases, ço que fa que els obrers vaguistes, indignats, persisteixin, més que mai, en llur tesitura.

Durant aquesta setmana, s'han practicat algunes detencions per suposats actes de coacció.

ELS FLEQUERS

A la magna assemblea que celebraren els flequers de la societat La Espiga, acordaren presentar als patrons unes bases, les quals han estat ja publicades per la Premsa diària.

El motiu de presentar-les és degut a l'incompliment de les acordades a la vaga anterior.

No cal dir que, com a tots, els desitgem un triomf complet i esclatant.

NOVES

DESPLEGANT el tema «El Cooperatisme renovador», en J. Grant i Sala donarà una conferència aquest vespre, a les deu, al Casal Catalanista del Districte X.^e

L'Ateneu Enciclopèdic Popular, ha organitzat per aquest vespre una vetllada literària a la memòria del plorat Maragall. Hi pendrà part l'Esbart de Rapades de l'esmentat Ateneu, que llegirà les millors composicions del poeta.

El notabilíssim literat Joaquin Rovira ha escrit un hermós discurs en el qual s'hi posen de manifest les característiques de la poesia maragalliana.

A primers d'aquest mes, tingué lloc la reunió general ordinària de l'Esbart Català de Dançaires, quedant constituïda la nova Junta de la manera següent:

President, Joan Bel; Vice-President, Josep Casas; Tresorer, Lluís Bartomeus; Vocal, Antoni Aguilar; Director Artístic, Aureli Campmany; Sub-Director, Felip Blasco; Director Musical, Cèsar Canals; Secretari, Antoni Gracia.

La Joventut Catalanista, de Barcelona, convoca a tots els seus socis al Consell General ordinari que tindrà lloc, el proper dijous, dia 27, a les deu de la nit, al seu estatge social.

Demà vespre tindrà lloc, amb un selecte i escollit programa, la segona vetllada teatral organitzada pel Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, a la gran sala d'actes del mateix. Se representarà *Girassol*, de l'Iglesias, i el monòleg *L'escudellòmetre*, d'en Rusiñol.

El Consell Directiu del Casal Nacionalista Sagrerenc ha quedat constituït, a l'assemblea que ce-

lebrà aquesta entitat el dia 9 del corrent mes, en la forma següent:

President, Ramon Duran; Vice-President, Ramon Ramentol; Secretari, Jaume Rutllant; Vice-Secretari, Pere Boada; Tresorer, Alfred Luchetti; Comptador, Martí Serra; Vocals: Antón Solías, Miquel Colominas, Ramon Boada, Bru Vidal i Josep Sala.

El Consell Directiu de l'Associació Protectora de la Ensenyança Catalana, després del Consell general celebrat el darrer diumenge, ha quedat constituït com segueix:

President, M. Folguera i Duran; Vice-President primer, Albert Bastardas i Sempere; Vice-President segon, Narcís Verdager i Callís; Tresorer, Josep Botey i Argimón; Comptador, Josep Grant i Sala; Arxiver-Bibliotecari, Daniel Girona i Llagostera; Vocals: Ermergol Puig i Sals, Joaquim Miret i Sans, Maria Domènech de Cañellas; Secretari, Andreu Nin; Vice-Secretari, Ramon Rafols i Camí.

La Comissió Tècnica ha quedat formada així: Rafel Campalans i Puig, Tomàs Carreras i Artau, Joan Palau i Vera, Rosa Sensat de Ferrer, Francesc Flos i Calcat, Blai Vernet, Emili Vallès i Vidal.

La Comissió de Propaganda la componen: Xavier Vidal de Llobatera, Miquel Duran i Tortajada, Pere Oliver i Domenge, Joan B. Alà, Josep M. Batista i Roca, Enric Cubas i Oliver, Pere J. Bassegoda i Musté.

El Casal Catalanista del districte II, efectuarà demà, sortint a dos quarts de vuit de la Plaça de Catalunya, enfront del Hotel d'Anglaterra, una visita de caràcter científic a la Mentora Alsina. Poden agregar-si a la mateixa, tots quants ho desitgin. L'hora de retorn és a mitgdia.

En la darrera sessió que celebrà l'Aguntament de Vilanova y Geltrú, s'acordà per unanimitat nomenar fill predilecte d'aquella població, on va néixer, al ex-diputat per Les Borges, nostre distingit amic en Francesc Macià.

Envïem al il·lustre patrici, nostra choral felicitació.

El Consell Directiu de la Joventut Nacionalista Republicana, de Reus, ha quedat constituït de la següent forma: President, en Esteve Massagué; Vice-president, en J. Cabré Borrell; Tresorer, en Manel Domingo; Secretari, Eladi Bergadà; Vocals, Arcadi Cartanyà, Francesc Terrafeta, Antoni Barrera, Anfós Cavallé i Domènec Rovira.

Demà diumenge, el «Grop Artístic Estudi» efectuarà una visita a la fàbrica «Catalana de Gas».

Lloc de reunió en son estatge social (A. N. C.) Alvarez, 6 a les deu en punt del matí.

CORRESPONDENCIA

N. C. — Santes Creus: Rebut G. P. tot conforme. — R. D. — Palafrugell: Ja li escriuré. *Renaixement* es relligarà, com cada any. — M. M. — Tarragona: Conforme; mercès novament. — J. B. i B. — Ciutat: Hem arribat a la conclusió de que ja no val la pena d'ocupar-nos de l'individu que motiva el vostre treball. — J. M. V. — Yarzón: No creiem en la colonització de que ens parla i, per tant, no ens creiem, tampoc, en el deure de recordar-nos d'uns catalans que enc que sigui dolorós haver-ho de confessar, col·laboren a la tasca esclavitzadora i imperialista d'un estat dominador.

• • LA NACIÓ • •

EDICIÓ DEL COMITÉ DE PREMSA

DE LA UNIÓN CATALANISTA

i Hemerògraf

1 pesseta trimestre :: Estranger : 1'50 pessetes

COMBINACIÓ AMB RENAISSANCE

2'50 pessetes trimestre :: Estranger : 4 pessetes

Imp. Josep Sabadell i C.^a, S. en C. — Mallorca, 257 bis